

УПОВНОВАЖЕНИЙ

Верховної Ради України з прав людини

вул. Інститутська, 21/8, м. Київ, 01008, тел. (044) 298-70-33, E-mail: hotline@ombudsman.gov.ua

Міністрів юстиції України

Денису МАЛЮСЦІ

ПОДАННЯ

Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини

(згідно з частиною третьою статті 15 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»)

Згідно зі статтею 101 Конституції України та Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини» Уповноважений Верховної Ради України з прав людини (далі – Уповноважений) здійснює парламентський контроль за додержанням конституційних прав і свобод людини і громадянина.

У межах реалізації зазначених вище норм законодавства України було виявлено прогалину в законодавстві, яка суттєво впливає на стан додержання права засуджених на листування.

Так, під час здійснення провадження Уповноваженого у справах про порушення прав і свобод людини і громадянина за зверненням засудженого П., який утримувався в державній установі «Роменська виправна колонія (№ 56)», заявнику Секретаріатом Уповноваженого надсилалися листи-відповіді на адресу виправного закладу від 03.07.2023, 24.07.2023 та 03.08.2023.

За інформацією державної установи «Роменська виправна колонія (№ 56)» заявник вибув до державної установи «Шепетівська виправна колонія (№ 98)» 12.07.2023.

Однак державна установа «Роменська виправна колонія (№ 56)» листом тільки від 22.08.2023 направила окреслені вище листи Секретаріату Уповноваженого за місцем вибуття заявника.

Тобто понад місяць листи Секретаріату Уповноваженого для засудженого П. не були направлені за місцем його вибуття. При цьому заявник був позбавлений можливості отримати інформацію про результати розгляду його звернення до Уповноваженого.

Водночас лист Секретаріату Уповноваженого, відправлений 31.08.2023 засудженому Г., який на момент звернення до Уповноваженого утримувався у державній установі «Дніпровська установа виконання покарань (№89)», та

вибув до іншої установи виконання покарань 04.09.2023, державною установою «Дніпровська установа виконання покарань (№ 89)» було скеровано на адресу вибуття засудженого 08.09.2023.

Між тим, у підпункті 11 пункту 3 розділу VII Правил внутрішнього розпорядку слідчих ізоляторів Державної кримінально-виконавчої служби України, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 14 червня 2019 року № 1769/5 (ПВР – СІЗО), чітко визначено, що «листи, що надійшли на ім'я ув'язнених чи засуджених, які вибули із СІЗО, не пізніше триденного строку персонал СІЗО, призначений наказом начальника СІЗО, пересилає за місцем їх вибуття».

Натомість пункт перший розділу XIII Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 28 серпня 2018 року № 2823/5 (далі – ПВР УВП), містить лише загальну норму про направлення листів, адресованих засудженим, переведеним в інші установи виконання покарань, за місцем їх нового тримання, та адресованих засудженим, звільненим від відбування покарання – до обраного ними місця проживання.

Звертаю увагу, що норми ПВР УВП не визначають строку надсилання листів, адресованих засудженим, які вибули, за місцем їх вибуття, що призводить до порушення права таких засуджених на листування, оскільки установи виконання покарань на власний розсуд можуть вирішувати, коли направляти адресований засудженому, який вибув, листа за місцем його вибуття.

Неврегульованість строку направлення листів, адресованих засудженим, які вибули, за місцем їх вибуття, також не відповідає принципу правової визначеності законодавства – складовому елементу верховенства права, закріпленого у статті 8 Конституції України.

У своєму Рішенні від 22 вересня 2005 року № 5-рп/2005 Конституційний Суд України зазначив, що елементами верховенства права є принципи рівності і справедливості, правової визначеності, ясності і недвозначності правової норми, оскільки інше не може забезпечити її однакове застосування, не виключає необмеженості трактування у правозастосовній практиці і неминуче призводить до сваволі.

Разом із тим, Конституційний Суд України у Рішенні від 27 лютого 2018 року № 1-р/2018 зауважив, що принцип правової визначеності вимагає від законодавця чіткості, зрозумілості, однозначності правових норм, їх передбачуваності (прогнозованості) для забезпечення стабільного правового становища людини.

Згідно з усталеною практикою Європейського суду поняття «якість закону» означає, що національне законодавство повинне бути доступним і передбачуваним, тобто визначати достатньо чіткі положення, аби дати людям адекватну вказівку щодо обставин і умов, за яких державні органи мають право

вживати заходів, що вплинуть на права осіб (рішення у справах «Олександр Волков проти України», «С.Г. та інші проти Болгарії» та ін.).

Ураховуючи наведене вище, з метою усунення виявленої прогалини в законодавстві та забезпечення додержання права засуджених, переведених в інші установи виконання покарань, та звільнених від відбування покарання на листування, керуючись статтею 101 Конституції України, статтями 3, 13, 15, 16, 22 Закону України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини»,

В И М А Г А Ю:

1. Розглянути подання та вжити заходів щодо внесення змін до Правил внутрішнього розпорядку установ виконання покарань, затверджених наказом Міністерства юстиції України від 28 серпня 2018 року № 2823/5, з метою визначення чіткого строку направлення листів, адресованих засудженим, переведеним в інші установи виконання покарань, або таким, що звільнені від відбування покарання, за місцем вибуття.

2. Про результати розгляду подання та вжиті заходи прошу повідомити мене у встановлений Законом України «Про Уповноваженого Верховної Ради України з прав людини».

Звертаю увагу, що відмова органів державної влади, органів місцевого самоврядування, об'єднань громадян, підприємств, установ, організацій незалежно від форми власності, їх посадових і службових осіб від співпраці, а також умисне приховування або надання неправдивих даних, будь-яке незаконне втручання в діяльність Уповноваженого з метою протидії передбачають відповідальність згідно з чинним законодавством.

**Уповноважений Верховної Ради
України з прав людини**

Дмитро ЛУБІНЕЦЬ

Рубанова Катерина 298 70 89

UB
Секретаріат Уповноваженого Верховної Ради України з прав
людини
№8470.2/23/43.4 від 22.09.2023
КЕП: Лубінець Д. В. 22.09.2023 18:00
5FB77F7B650371D0400000E88D010044560300